

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Nr. 1
JANUAR
1971

FANGERNE I AARHUS FRA OKKUPATIONSÅRENE HAVDE I JULEMÅNEDEN REJST ET KÆMPEKORS VED DOMKIRKEN (Foto: Børge Wenge, tidl. Sachsenhausen)

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Stiftet 1945

PROTEKTOR: HDS. KGL. HOJHED PRINSESSE MARGARETHA

Henvendelser om hjælp i henhold til fondens fundats rettes til formanden, konsul Kaj V. Dahl, 8700 Horsens.

Henvendelse ang. feriehjemmet på Kegnæs rettes til skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 København NV.

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men i øvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bosiddende i Danmark og har øvet aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlemmer.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til uddeling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tilligemed disse sidste efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. – Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var blevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2) nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande – og andre lignende øjemed.

Forretningsudvalget:

Formand: Konsul, advokat Kaj V. Dahl, Borgergade 23B, 8700 Horsens
Tlf. (05) 62 39 91.

Næstformand: Generalmajor F. B. Larsen, Bruxelles, Belgien.

Kasserer: Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kanikestræde 10,
1699 København K.

Sekretær: Skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 København NV. Skolen 10 54 21. Privat 10 41 28.

Politiassistent S. Julsgaard Larsen, Boeslundevej 1, 2700 Brh.

Den øvrige bestyrelse består af:

Skræddermester Jacob Brandt,
Ørnevej 63, 2400 NV

Afd.chef, civilingeniør Mogens Dyre,
Gilbækhus, 6430 Gildbro
pr. Nordborg

Overpostbud E. Holger Grome,
Tårnby Torv 24, 2770 Kastrup

Alberti Hansen, Arildsgård 41,
2700 Brønshøj

Bankprokurist Olav Holst,
Bengtasvej 6, 2900 Hellerup

Seminarirektor, cand. mag.
Paul Holt, Præstevangsvej 35,
9210 Århus V.

Direktor G. Jespersen, 7400 Herning

Oberst K. Kjeldsen, Rollosvej 3,
5200 Odense V.

Tandteknikermester Leo Kæraa,
Banegårdspladsen, 8000 Århus

Arkitekt Ove Ch. Lembcke,
Brødregade 19^a, 8900 Randers

Aut. vand- og gasmester Johs. Loft,
de Mezasvej 18, 8000 Århus

Førstelærer P. E. Mahler,
Fåborgvej, 5631 Ebberup

Dr. Børge Næsted, 6772 Hviding st.

Kontorchef O. Olesen, Leonorasvej 8,
9000 Hasseris, Aalborg

Sognepræst Poul Riis, Præstegården,
Herrestrædet, 4200 Slagelse

Bladet »PIGRÅD«

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hjælpefond. Udkommer med 11 numre årligt.

Ved bestilling af abonnement benyttes girokonto nr. 780.

ANNONCER:

Ekspedition, abonnements- og annonce-afdeling: Grenågade 14, 2100 København Ø. TRia 888 (kontortid 10–12, lørdag lukket).

Ved indbetaling for annoncer benyttes girokonto nr. 5 55 38.

Eventuelle fejl i besørgelsen af bladet rettes lettets og hurtigst ved henvendelse til udleveringspostkontoret.

REDAKTION:

Ansvarshavende redaktør: skoleinspektør Johs. Fosmark. (Medl. af Dansk Fagpressefor-ening), Frederiksborgvej 109, 2400 København NV. Skolen: 10 54 21. Privat 10 41 28.

TRYK:

Rechtens Bogtrykkeri
Industrigården - 6800 Varde
Tlf. (05) 22 13 61

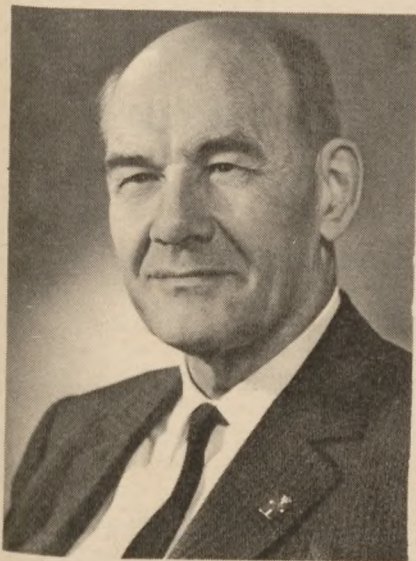
INDHOLD:

Hvis Hitler havde vundet ..	3
Ryvangen juleaften	7
Bogen om Bernadotte	9
Runde dage	11
Dødsfald	11
Dagbogsblade	12
Besøg hos præsten i Alminde	19

Hvis Hitler havde vundet!

Af landsretssagfører R. Prytz

Artikelforfatteren fremrunder et billede af den verden, vi var kommet til at leve i, hvis Hitler havde vundet det store verdensopgør.

Landsretssagfører R. Prytz

Krig er et stort hasardspil; og havde Hitler bare været en lille smule klogere, havde han vundet krigen. Hvilke virkninger ville det have haft?

Økonomisk - vi mindes med ubehag minister Gunnar Larsen og andre »Østrumfolk« i deres iver for at komme til blandt de første.

Sprogligt: Tysk fremfor dansk! Vi kan blive ved. De, der gerne vil reducere modstandsbevægelsens betydning til nul og niks, både her og i andre lande, bør overveje, hvad den samlede frie

verden herunder modstandsbevægelserne opnåede ved kampen mod Hitler.

I de følgende linier skal vi se lidt på nazismen som religion som modsætning til kristendommen, måske den allervigtigste side af hele problematikken. Oplysningerne hviler fortrinsvis på redaktør Jacob Kronikas uhyre interessante bøger. Som dansksindet Slesviger, en kristen personlighed, var han ofte til pressekonferencer hos Hitler og lærte tillige mangfoldige af de andre fremtrædende nazister at kende.

Skal vi forstå Hitler, er det værdifuldt at kende til biblens sprogbrug og kirskens historie. **Falske profeter skal forføre mange.** Om alle verdens riger siger løgnens fader »Dig vil jeg give magten over alt dette tillige med dets herlighed; thi til mig er den overgivet, og jeg giver den, til hvem jeg vil. Hvis du altså vil tilbøde mig, skal den helt være din.« Jesus sagde nej! Men Hitler sagde ja! Djævelens ord er sande til en bestemt grænse. **Luther kaldte Djævelen for »Guds lænkehund«;** thi indenfor sit område regerer den hårdt; men dens herre har fastsat en grænse for dens magt.

Vi skal helt tilbage til den 9. november 1918, da Hitler som 29-årig efter langvarig deltagelse i krigen lå alvorligt såret og blindet på et tysk lazaret. Ukendt, uden venner, uden uddannelse, uden at have vist særlige evner, uden midler, men med had til jøderne fra 5 års fattig tilværelse før krigen i Wien.

I ekstase besluttede Hitler at blive politiker

I sin fortvivlelse over kejserens nederlag og over »marxismen« indgik han en pagt med djævelen, der ville give ham al magten og riget mod at blive tilbedt, og han blev som besat af en ond ånd. I ekstase besluttede han at blive politiker; han fik straks sit syn igen og blev rask og udskrevet 3 dage efter, hvorpå han begyndte at udbrede sin hagekorsreligion. »Lænkehunden« udøvede sin magt gennem Hitler i samfulde 26½ år. Hitler fik store evner, især en fantastisk veltalenhed, hvorved han betog og bedrog det tyske folk, og en institution, som ofte bragt store militære resultater trods generalernes modstand og tillige beskyttede ham mod attentater.

Redaktør Jacob Kronika, Flensborg

WAIDLØW & HANSEN

Kongens Nytorv 21
København K

**GÅ TIL TANDLÆGEN
2 GANGE OM ÅRET!**

T. F. L. B.

H. J. NIELSEN

Næstved

VÆRN OM NATUREN!

S. B. L. Ø.

ANSGAR KRISTENSEN

Aut. kloakmester

Fyensgade 58

Grindsted

J. FØGE JENSEN

Skelbækgade 2 – København V

Værn om naturen!

I/S SVEN JACOBSEN

Konfektionsfabrik
Ejlersvej - Næstved

ISER KVETNY & SØNNER A/S

Stolefabrik
Toftebakken 4-8 - Birkerød

Hemmeligheden ved at lyve

I 1. udgave af sit værk »Mein Kampf« udtaler han, at det gælder om at sige så store løgne, at folk siger: Det kan ikke være løgn! I sit partis programs »uforanderlige« § 24 siges det udtrykkeligt: Partiet stiller sig som sådant på positiv kristelig grund uden konfessionelt at binde sig til en bestemt bekendelse.

Som østriger var og forblev Hitler katolik helt til sin død, men de gange han sagde, hvad han mente, talte han aldrig om Jesus Kristus, kun sjældent om Gud, men ofte om forsynet.

Det tyske folk var let at lokke. Nøden var meget stor. Ved begyndelsen af krigen 1914 havde Tyskland brudt sin traktatmæssige pligt til at respektere Belgiens neutralitet; derfor gik England med i krigen; og hurtigt lød overalt i Tyskland bønnen »Gud straffe England«. Det kan ikke undre, at tyske kristne i tusindvis sluttede sig til Hitler som Tysklands redningsmand og genrejser, ikke mindst blandt protestanterne i Nordtyskland; kirken har ofte vist sig svag over for den kristendomsforfalskning, der møder den med et kys.

En tysk kirke skulle erstatte en kristen kirke

Et af hans mål var at erstatte den kristne kirke med en tysk kirke, der dog helst skulle overtage kristennævnet og kirkebygningerne! For den protestantiske kirke havde han kun foragt til overs; men når krigen var vundet, skulle han rigtigt tage fat på helt at udrydde kristendommen. Bl. a. ville han bygge på bønderne, dette meget stabile befolkningselement; den tynde kristne fernis skulle skrælles af; så ville den oprindelige hedenske tro komme igen og blive fornyet i hans billede.

Børnene anmeldte forældrene

Hurtigt begyndte han at bygge på ungdommen, der blev bjergatget af ham så stærkt, at de i stor stil anmeldte forældrene til myndighederne for kritiske udtalelser om ham og partiet. Det var et genialt, djævelsk træk, en snedig taktik, der lykkedes i stor stil. I kirkekampen ville det være vigtigt, at man ikke skabte martyrer; derfor skulle man finde ud af, hvordan præsterne kunne straffes som almindelige forbrydere.

Den kendte præst og forfatter fra Ditmarsken Gustav Frenssen skrev en bog om, at det er religioners skæbne at blive et par tusinde år for så at dø og lade andre komme til; nu skulle den tyske tro afløse kristendommen. Men efterhånden opdagede mange, at det var hverken kristendom eller Tyskland, Hitler arbejdede for, uanset at han stadig slog på, at man kæmpede mod den hedenske bolsjevisme.

Martin Niemüller blev hurtigt kendt også udenfor Tyskland. Under krigen 1914-18 havde han været ubådsfører, og op gennem årene var han længe glad ved Hitlers indsats; men allerede i 1933 dannede han som protestant en kristelig modstandsbevægelse, som kostede ham forfølgelse og koncentrationslejrophold gennem år. Ofte fandt protestanter og katolikker hinanden i deres fælles modstand.

Men hvad gik den nye religion ud på?

Her er der god grund til at mindes et andet Luther-ord: Djævelen er Guds abe. Thi aben er dygtig til at efterligne, men kan intet skabe. Hvem har hørt om, at tyskere skabte stor kunst i Nazi-årene.

Føreren er Messias!

Nazismens Gud er staten, nationen, folkefællesskabet mellem alle tyskere, alle med tysk blod. Dens Messias er Føreren, personificeret i Hitler. Dens satan er jøden, som skal udryddes. Kristi kors skulle afløses af hagekorset. Man var enten tysk eller kristen; Masserne ville aldrig mere blive kristne. »Mein Kampf« var den hellige skrift fremfor nogen. Nazismen var den rette moderne kristendom, hvor selvished blev afløst af fællesskabet. »I begyndelsen var ordet«, denne pompøse indledning til Johannes evangeliet blev brugt som tekst til et vældigt maleri af Hitler, stående ved et bord i en ølstue.

Man rejste egne kirker

Man fik hurtigt rejst egne »kirker«, hvor der fandtes alt det ydre, der hører til en kristen gudstjeneste: Salmesang, liturgi, trosbekendelse og prædiken af ypperstepræsten Hitler – og et kor på 60.000 medlemmer!

I disse højtidsoplevelser forkyndte man, at hvis der fandtes et Paradis, kunne

det ikke være bedre eller skønnere end vort elskede tyske fædreland. »Vi nationalsocialister er dybt religiøse. Vi tror ganske vist ikke på kirken eller præsterne, men vi tror på forsynet; i al vor tro er vi fanatiske; vi tror, at det er Gud, der har sendt føreren til Tyskland; han har af Gud fået den mission at frelse Tyskland.

Når Hitler engang dør, dør han ikke som andre mennesker; for os vil hans legemlige død ikke betyde hans udslættelse. Førerens grav vil til evige tider være et sted, hvortil det tyske folk vil valfarte for at hente kraft til at leve livet som tyskere. Til evige tider vil der fra førerens grav udgå livskræfter til hele den tyske nation«.

I Nürnberg byggede man det største orgel i Europa

I Nürnberg byggede man det største orgel i Europa; og i forsamlingshallen mødtes man til »Bøn for Gud den retfærdige«. Man efterlignede de katolske klostre; og hensigten var at bygge forsamlingshaller rundt omkring, hvor man kunne mødes til besindelse og højtid, og hvor førerens ord skulle forkyndes for folket. Man vendte sig mod kristendommen af 3 grunde:

- 1) De kristne lærer, at jøderne er Guds udvalgte folk. Vi ved, at det modsatte er tilfældet. Jøderne skal udryddes.
- 2) De kristne lærer, at man skal elske sine fjender. Vi lærer de unge, at de skal hade dem.
- 3) De kristne forkynder læren om skyld og synd. Det er for os sygelige komplekser; vi opdrager vore unge til at leve et liv i stolthed og til i alle handlinger at rette sig efter æresbegreberne.

Polakker og russere skulle være slaver for herrefolket

Som led i hele denne religion hørte også, at polakker, russere og andre, der ikke var »ariske«, var undermennesker, der skulle være slaver for herrefolket, så snart krigen var vundet.

Dette er – kort fortalt – den religion, vi ville have fået os påtvunget. Det kom her i Danmark ikke til kirkekamp som i Tyskland, som i Holland og ikke mindst som i Norge, uanset at 5 af vore præster og 1 kordegn blev myrdet. Men at det ikke var Tyskland og dets magt, som var Hitlers egentlige djævelske

Mogens Dambæk
&
A. Wang Jensen

Præsto

ALS HUSHOLDNINGSSKOLE

Vollerup, Als

Hadsten
Højskole

HADSTEN

Løkkens vækro

Hovedvej 11 - 5 km efter Løkken

Det ideelle sted for Deres firma-, foreningsudflugt eller kongresmøde.

Vi serverer lige hvad De ønsker: Varmt og koldt, smørrebrød eller kaffe med hjemmebag - alt til fornuftige priser - og De er velkommen til at indhente tilbud. Opdækning til ca. 200 kuverter.

Specialitet: Rubjerg Platten

Vi bor lige op til Vestkystens mest charmerende natur, kun få kilometer fra seværdigheder som: Rubjerg gl. kirke - Rubjerg fyr - Rubjerg knude og Børglum kloster. - Nyd den skønne natur og spis hos os. - Dansesal stilles gerne til rådighed for større selskaber.

Dansant hver torsdag fra kl. 20,00.

Hjertelig velkommen

Olav Storgaard

Tlf. (08-99 21 11) Vitrup 140

mål, men hans egen, fremgår af hans udtalelser, da han blev klar over, at krigen var tabt. Fremfor at søge krigen standset ville han, at den skulle fortsætte til den bitre ende; thi da ville man konstatere, at det tyske folk ikke var ham værdigt, og da fortjente det kun at gå under!

Hver djævel har sin tid!

Djævelen fik gennem sin pagt med Hitler lejlighed til at ødelægge og myrde i en aldeles overvældende grad og det

i gamle, kristne lande. Men vi fik bekræftet Grundtvigs uforlignelige linier:

Det er blandt folk et gammelt ord:

Hver djævel har sin tid!

Men vist det er, enhver har tabt, som gik mod Gud i strid.

Som danske slap vi for en tilværelse, hvis største aktiv ville have været Hitlers mindreværdskompleks overfor alt »arisk«, derunder nordisk. Og som kristne slap vi for en bitter religionskamp.

R. Prytz.

Ryvungen juleaften

I Ryvungen talte i år forfatteren Flemming B. Muus juleaften. Som ventet havde han sin egen måde at sige tingene på. Han sagde:

De såede freden, friheden og selvstændigheden

I dette 25. år efter fredens tilbagevenden, på denne 25. juleaften, hvor vi står samlede på Danmarks helligste sted, mindes vi dem, der gav deres liv for at vi i al ydmyghed kan høste, hvad de var med til at så: freden, friheden, selvstændigheden.

De fleste, der er her tilstede, kendte, eller har hørt kærligt omtalt, en eller flere af dem, der hviler i denne lund. Og det er en trøst for os at vide, at hver enkelt af disse vore kære gik ind i modstandsbevægelsens arbejde på helt frivillige vilkår. Der var ikke tale om at en massepsykose førte dem ind i de kæmpenes rækker. Der var ingen plakater med opfordringer til at melde sig, ingen højtalerbrøl, ingen reklame, ingen opildnende propaganda. Beslutningen om at melde sig til det dødsensfarlige arbejde blev oftest taget alene, oftest uden selv den nærmeste families vidende.

I dag: Ensretningens svøbe

I dag er ungdommen tilsyneladende besat af ensretningens svøbe. De klæder sig ens, de synes alle at bruge det sam-

me meget fattige ordforråd. Kun få unge synes at turde rejse sig og tale et mindretal tvært imod. Vi finder i dag en mangel på individualisme, der kan forfærde hen over generationskløften. Men mon det dog ikke blot er en modesag, delvis dikteret af for lette levevilkår? Hvor man dog savner den positivitet, som de, der hviler her, i så høj en grad besad.

Og dog...

Sandheden er nok denne, at skulle Danmark atter stå i vânde, skulle en fjende atter forsøge at ødelægge alt det, der er skabt igennem mange generationer og tappert forsvaret af frihedskæmperne igennem fem trange år, ville vikingebloodet atter komme i kog... også hos ungdommen. Thi ungdommen indser, om end den ikke skiltes dermed, at vi kan takke dem, der gav deres liv for vor friheds skyld, for, at vi i dag med stolthed kan se enhver fremmed lige i øjnene.

Det står klart for alle, at havde frihedskæmperne ikke taget våben i hånd efter voldtægten af fjenden fra syd, havde livet endog i dag været uudholdeligt.

Vort land er hele baggrunden for vor tilværelse

Når viljen til eksistens dengang kom til udtryk, var det, fordi disse selvstændige mennesker, som vi i aften mindes med stærke og ømme følelser, indså, at vort

land er hele baggrunden for vor tilværelse. Uden det, uden vor suverænitet, havde vi intet, der var værd at leve for, intet at bevare vore goder i... derfor hellere dø for Danmarks beståen, hvis dø man måtte.

At forskellige politiske synspunkter kan komme til orde i dag kan vi også takke dem for, dem, der hviler her. De døde ikke for et politisk mål, men for retten til at have en mening og give udtryk derfor.

Juleaften vil altid være den sværeste stund for vore unge krigeres efterladte. Men lad os huske på, at dem, der med rette elskes højest, oftest er den, der tidligst går bort.

Jeg har flere gange brugt ordet unge og ungdom. Også for at understrege, at disse vore kære aldrig bliver ældre, men altid vil huskes som de var i deres bedste alder. Deres eksempel vil til alle tider mane til forsvar for det egentligste vi ejer.

Vi bøjer vore hoveder i dyb sorg og i dyb taknemmelighed.

I deres ånd beder vi:

Gud bevare Danmark!

24/11

KZ-lejrlæge indrømmer

Sendte fanger til gaskamre

Frankfurt, mandag. Den tidligere eutanasi- og koncentrationslæge Horst Schumann brød mandag overraskende 13 dages tavshed i retten i Frankfurt og indrømmede, at han i 1941 i koncentrationslejren Auschwitz havde udvalgt syge fanger til gaskammeret. Den 54-årige læge er anklaget for mord på 15.000 mennesker.

Schumanns uventede tilståelse faldt efter afhøringen af et polsk vidne, som i 1941 var fange i Auschwitz.

Vidnet, den 51-årige Julian Kiwala fra Krakow, fortalte i retten, at han i juli 1941 havde set Schumann udvælge 550 fanger, der på grund af sygdom skulle overføres til et »sanatorium«.

- Fangerne var glade for at slippe bort fra lejren. De anede ikke, at de skulle sendes i gaskammeret.

<p>H. H. MOLTKE Thurebyholm Tureby</p>	<p>ÅS VESTFYNS ELFORSYNING Østergade 38 - Assens</p>
<p>Støt Kampen mod Kræften! C.J.C.S.</p>	<p>DANSK ANDELS KULFORRETNING Rådhuspladsen 3 - Aarhus</p>
<p>SPANGENBERG & MADSEN Rådg. ingeniører Gentoftevej 50 - Gentofte</p>	<p>J. M. BIRKING & CO. Gummivarefabrik Ås Kirkebjerg Allé 31 - Vanløse</p>
<p>AGA LYSKOPIERINGSANSTALT A/S Dr. Olgasvej 2 - Kbh. F</p>	<p>Støt kammeraternes hjælpefonds arbejde! L. R. S.</p>
<p>ALFRED KRABBENHØFT A/S Murermester - Entreprenør Esbjerg</p>	<p>D. WARBERG Brædstrup</p>
<p>K. JØRGENSEN Silkeborg</p>	<p>STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFOND! V. P. T. L.</p>
<p>Protese - så tandlægen P. K. N. M.</p>	<p>E. LUMBY RASMUSSEN Tallerupvej 39 TOMMERUP</p>
<p>JOHAN & AXEL HORNBECK ÅS Frugtsaft - Marmelade HADSUND</p>	<p>Støt kammeraternes Hjælpefondsarbejde! AA.C. Kbh.</p>

Baruch Nagel: Bernadotte affæren

Branner & Korchs Forlag. Oversat af Hanne Kaufmann. Anmeldt af Olav Holst.

Efter megen forhåndsomtale er bogen af Bernadottes morder blevet udsendt, så den kunne nå at ligge på julegavebordet. Den kan dog ikke siges at egne sig særlig godt som julegave.

Man har formået Poul Borchsenius til at skrive et forord, der skal få den skræppe kost til at glide ned. Han forsøger at betegne Nagel som historiker, »hvis pligt det er at trænge ind under overfladen, forske, udrede tråde og søge at finde sandheden, så vidt det er muligt. Selv om det vil rive illusioner itu og vælte vante helgenbilleder«.

Men forfatteren kan næppe anses for historiker eller sandhedsvidne. Størstedelen af bogen handler om Bernadottes opgave som mægler i Palæstina-konflikten i 1948, som vel må siges at have været en temmelig umulig opgave, der ikke er blevet løst den dag i dag.

At udrede de spegede tråde i Palæstina-konflikten er ikke let og lad os derfor helt afstå fra at bedømme den side af sagen.

I bogens første kapitler omtales Folke Bernadottes forskellige humanitære opgaver under anden verdenskrig, bl. a. udveksling af krigsfanger, og det nævnes også, at han ledede administrationen af de mange danske jøders ophold i Sverige i sin egenskab af vicepræsident for Svensk Røde Kors.

Da Bernadotte medvirkede anden gang i september 1944 - i udvekslingen af krigsfanger besøgte han derfor såvel England som Tyskland og i bogen citeres i den anledning en senere udtalelse fra »Observer«: »Var hans neutralitet overdrevent koldsindig? Forsøgte han ikke i al for høj grad at afveje sin holdning, som om han balancerede på grænsen? Nogle mente det. Hans ønske om for enhver pris at være objektiv, at undgå enhver form for favorisering, skabte i hvert fald hos de allieredes tilhængere en fornemmelse af, at det i virkeligheden var ham ligegyldigt, hvem der vandt krigen«.

Et mærkeligt synspunkt at drage frem. Som om det ikke netop viser, at han holdt sine anti- og sympatier i baggrunden af respekt for den opgave, han skulle løse.

Meninger, der modsiger hinanden

Forøvrigt bebrejdes Bernadotte senere i bogen, at han som Palæstina-mægler skulle have britiske sympatier. Således kan man i bogen finde meninger, der ganske modsiger hinanden.

Med nogen undren læser man også en noget forblømt udtalelse om, at det »vakte hos nogle dyb undren, at han på disse sine rejser hyppigt færdedes i de områder, hvor de tyske V 2-raketter slog ned; det var meningen, at disse raketter skulle ødelægge London, som var hovedforsyningsbasen for de styrker, der skulle invadere Normandiet«.

Antydes det, at Bernadotte var tysk spion?

Det kunne lyde som forsøg på at give det udseende af, at Bernadotte var tysk spion. Det er imidlertid ganske oplagt, at han nærrede direkte modbydelighed for nazismen, og når han kom til Tyskland for at opnå frigivelse af norske og danske KZ-fanger, er det ganske klart, at han også der måtte være neutral og gøre gode miner til slet spil for at opnå den »good will«, som var nødvendig for formålet.

Der siges i bogen at det virkelige arbejde for frigivelsen af norske og danske KZ-fanger blev gjort af Himmlers massør, Felix Kersten. Enhver ved da, at der var mange gode kræfter i gang for at opnå noget så exceptionelt som frigivelse fra koncentrationslejre. En ting er dog at få en udtalelse fra Himmler om frigivelse, en ganske anden ting var at få det ført ud i livet. De, som var med dengang ved, at det gjaldt om at handle hurtigt, hvis man opnåede noget, for næste dag kunne der komme kontraordre.

Det undrede mange dengang, hvorledes det overhovedet var muligt at opnå begunstigelser og frifindelser fra KZ-lejre, og det på et tidspunkt, hvor nazisternes desperation var ved at nå højdepunktet. Mon Bernadotte havde en klemme på Himmler? Ja, det havde han. Himmler ville forsøge uden Hitlers vidende at få et kapitulatstilbud igennem til Vestmagterne, og det kunne han bruge Bernadotte til. Og det er klart, at Ber-

nadotte brugte dette for at få gennemført det befrielsesprojekt, som han var sat til at gennemføre.

Af bogen får man nærmest det indtryk, at Bernadotte er taget til Tyskland for primært at formidle fredstilbud og at redningsaktionen kom i anden række.

Et afslørende brev - men originalen mangler

Det mest kriminelle i bogen er imidlertid omtalen af et privat brev, som Bernadotte skulle have sendt til Himmler 10. marts 1945 (ikke 194, som der ved en trykfejl står i bogen side 41). Brevet skulle have haft følgende ordlyd:

»Sehr verehrter Herr Himmler!
Jøderne er på ingen måde mere ønsket i Sverige end de er det i Tyskland. Jeg forstå Dem derfor fuldtud i alt, hvad jødeproblemet angår. Ifølge oplysning fra dr. Kersten har De løsladt 5000 jøder til overførsel til Sverige. Det bryder jeg mig ikke om, da jeg ikke er interesseret i at overføre en eneste jøde. Da jeg imidlertid ikke kan afslå det officielt, beder jeg Dem om at gøre det, herr Himmler.«

Dette brev findes ingen steder, men Himmlers stabschef, Gottlob Berger, skal i et »ædsvoren vidneudsagn« have påstået at have set en sådan skrivelse. Det er helt urimeligt, at Bernadotte skulle have skrevet, at »jeg er ikke interesseret i at overføre en eneste jøde«.

Mange jøder i Bernadotte-transporterne

Foruden gæstfri modtagelse af danske jøder i efteråret 1943 blev samtlige danske jøder i Theresienstadt overført til Sverige. Dertil kommer, at efter at danske og norske fanger var nået over den danske grænse, ankom et tog med kvindelige fanger fra Ravensbrück, som blev modtaget, uden at man på nogen måde gjorde forskel på hvem og hvad fangerne var. Der var masser af jødinder i denne transport.

Der er så mange urimeligheder i denne bogs afsnit om Bernadotte og udfrielsen af KZ-fanger, at man heller ikke kan have tiltro til resten af bogen, der omhandler Palæstina-mæglingen.

De perfide angreb i bogen vil blive afvist af alle, som havde de hvide bussers redningsaktion på nærmere hold.

Olav Holst.

<p>N. J. ØRSNES I/S Guld- og sølvsmed Algade 67 - Aalborg</p>	<p>JENS HANSEN Tandtekniker Algade 37 — Skælskør</p>	<p>ØSTERHIMMERLANDS UNGDOMSSKOLE Bælum</p>
<p>O. KRUMMELBEIN Svanegade 12 - Thyborøn</p>	<p>SKIVE AUTOLAKERERI Odsgårdsvej 50 - Skive</p>	<p>P. HOVE Thisted Algade 23 — Sæby</p>
<p>AUG. BORGEN A/S Halmtorvet 20 — København V Tlf. (01) 21 22 88 ASSURANCE</p>	<p>VÆRN OM NATUREN! E. F. H. N.</p>	<p>STØT KAMPEN MOD KRÆFTEN! VAVU</p>
<p>CONTINENTAL VIN-IMPORT Grønnegade 5 - Vejle</p>	<p>GURRE KØBMANDSHANDEL</p>	<p>PETER E. JENSEN Vognmand</p>
<p>J. RUBY Købmand Holmegade 30 - Ulfborg</p>	<p>CODAN GUMMI A/S Køge</p>	<p>SAHA</p>
<p>VEJLØ's BOGTRYKKERI Kalundborg</p>	<p>VÆRN OM NATUREN H. C. V. N. A.</p>	<p>BECH's HOTEL Tarm</p>
<p>STØBERI-, SPECIAL- & MASKINARBEJDERNES FORBUND Frederiksberg</p>	<p>EINAR RASMUSSEN & SØN Sjællandsgade 55 - Fredericia</p>	<p>DÆKKO PRESENNING KOMPAGNI A/S Kabbelejevej 32-34 - Brønshøj</p>
<p>J. FØGE JENSEN Skelbækgade 2 — København V</p>	<p>MENSTRUP BAGERI Menstrup pr. Hyllinge</p>	

Runde dage

Den 25. januar fylder overpolitibetjent Rudolf Laursen, København, 50 år. Han har siddet i Neuengamme og Buchenwald. På grund af sin usædvanlige højde nød han kælenavnet »Lillebror«.

Den 12. februar fylder maler Klarskov Jørgensen, tidligere Neuengamme og Dalum, 60 år.

Den 15. februar fylder skræddermester Jønsson, tidligere Neuengamme og Versen, 50 år.

Kriminalassistent N. B. Gerlach, København, fylder 60 år den 11. marts. Han sad i Neuengamme og Buchenwald.

Vognmand Laurits Christensen, Søborg, tidligere politimand (Neuengamme og Buchenwald) fylder 50 år den 17. marts.

Overassistent i invalideretten Knud Anesen, tidligere bokser, fylder 50 år den 27. marts.

Sekretær Niels Frommelt (dengang Thürmer) fylder 50 år den 2. april. Han bor nu Rosbækvej 16, Kbh. Ø. Han sad i Porta og i Neuengamme.

Overbetjent Verner Thorsdam, Neuengamme 52 548, senere Buchenwald, fylder 50 år den 12. april.

Overtoldvagtmester Einar Kristian Pedersen, Padborg, tidligere Neuengamme 54 477, fylder 60 år den 22. april.

Medlem af Neuengamme-Foreningens hovedstyrelse, afdelingsleder L. G. Damgaard, Virum, tidligere Neuengamme 67 070, fylder 60 år den 26. april.

† DØDSFALD

Jens Peter Magnussen, kaldet gammel-far, er død på Statshospitalet i Viborg den 31. december. Vi husker ham som den meget interesserede, der meget ofte rejste den lange vej fra Jylland for at deltage i møderne i København.

SVEND WAGNER

Landsforeningen Sammenslutningen af Erhvervshæmmede fra Frihedskampen har igen mistet en af sine gode kammerater, Svend Wagner døde d. 8. januar 1971.

Svend Wagner har igennem mange år deltaget i bestyrelsens arbejde for at hjælpe sine fangekammerater, når det gik dem dårligt i tiden efter krigen.

Han har altid været meget hjælpsom og forstående, en ledende kammerat, som forstod at være en bestyrelses vejleder, ud fra sine mange års erfaringer i foreningslivet og det faglige arbejde som aktiv deltager. Dengang det lykkedes igen at samle alle tidligere modstandsfolk og fanger i en landsforening, var Svend Wagner meget glad og deltog med stor interesse i opbygningen af denne forening.

Til trods for sin høje alder og stærkt ramt af sin sygdom, mødte Svend Wagner op til repræsentantskabsmødet i april måned 1970 i Fangesammenslutningen, hvor han var næstformand. Havde Svend været yngre og mere rask, havde han sikkert været formand i denne forening.

Svend har altid været meget respekteret for sine meninger. Han var kendt som kommunist. Selv vore kammerater fra dengang i den borgerlige fløj, respekterede ham og hans meninger og fulgte hans råd.

Landsforeningen af Erhvervshæmmede havde den glæde at kunne udnævne Svend Wagner som vort æresmedlem, en tak for den store indsats, han havde gjort for vore medlemmer igennem mange år.

Vi vil gerne sige Svend Wagners efter-

ladte en hjertelig tak, fordi vi har måtte bruge ham, medens han endnu havde nogle gode år, en tak som skal udtrykke, hvor svært det bliver at erstatte ham i foreningens arbejde fremover.

Han var ubestikkelig i sin færden, hans stilling i hæren viste hans demokratiske stilling overfor de menige, derfor forlod han militæret. Han kendte kampens vilkår. Derfor blev han igen arbejdsmanden i Gentofte kommune. Svend var ikke bitter, arbejderklassens kamp var også hans kamp.

En hjertelig tak! Ære være dit minde.

På foreningens vegne
Alfred Senn.

28/11

EN UD - EN IND

Civilingeniør Erling Foss har trukket sig ud af bestyrelsen for Frihedsfonden. Erling Foss, der har siddet i bestyrelsen i godt 25 år, trådte tilbage i forbindelse med fondens halvårslige bestyrelsesmøde i går i København. I bestyrelsen indtræder i stedet direktør Ole Lippmann med kaptajn, underdirektør J. D. Rantzau Geisler, som suppleant.

27/11

25 FORENINGSSAR

I dag markerer landsforeningen Gestapofangerne sit 25 års jubilæum med en reception på museet for Danmarks Frihedskamp.

Foreningen, der er medlem af Commission Internationale contre le Régime Concentrationnaire, blev stiftet i 1945 under navnet Foreningen Frøslev. Fire år senere ændredes navnet til Foreningen Gestapo-fangerne. I årenes løb har foreningen været arrangør af adskillige arrangementer, blandt andet højtideligheden på Københavns Rådhusplads den 9. april og i Mindelunden.

Foreningens første formand var fabrikant V. Clemmensen, som i 1956 afløstes af professor Ove Hoff, der fem år senere afløstes af sin broder, fabrikant Gustav Hoff. I 1963 overtog lektor Jørgen H. Barfod formandsposten, indtil han i 1968 blev afløst af den nuværende formand, oberstløjtnant Børge Jensen.

<p>KORNERUP, KOCK & BANG A/S Århus</p>	<p>CARL RASMUSSEN A/S Kordilgade 16 — Kalundborg</p>	<p>I. RASMUSSEN'S EFTF. Brogade 10 - 4600 Køge</p>
<p>CONTINENTAL VIN-IMPORT Grønnegade 5 - Vejle</p>	<p>DALBY BAGERI Dalby pr. Haslev</p>	<p>SPARE- & LÅNEKASSE I MARSTAL Kirkestræde 5 - 5960 Marstal</p>
<p>EINAR RASMUSSEN & SØN Bogtrykkeri Fredericia</p>	<p>A. E. LAURITSEN Urmager ANS</p>	<p>ALBERT ANDERSEN'S BOGTRYKKERI Hurup</p>
<p>CHR. RABECH & SØN Smedemestre Brande</p>	<p>A. C. L. ØSTERAA Aalborg</p>	<p>P. HILDEBRANDT & SØNNER Malermestre Nis Petersensvej 7 - Herning</p>
<p>P. F. CLEEMANN Vikingshus Gammel Havn 6200 Åbenrå</p>	<p>NORDISK VENTILATOR CO. A/S Næstved</p>	<p>A/S RANDERS ASFALT- & TJÆREFABRIK Hvidemøllevej 7 - Randers</p>
<p>D. A. S. F. Skagen</p>	<p>DANSK HANDELSBLAD Aabyhøj</p>	<p>KARL K. PEDERSEN Slagtermester Odense</p>
<p>LUNO MØBLER Volden 6 - Århus</p>	<p>JOHS. BAK Radioforhandler Fausing pr. Allingaabro</p>	<p>CENTRUM HERREEKVIPERING Himmerlandsgade 93 - Års</p>
<p>Høj Petersen & Arne Jensen A/S Bogtrykkeri Struensegade 7-9 - København N</p>	<p>LINDE TRYK Vesterbro Torv 1-3 - Aarhus</p>	<p>L. ELKJÆR PEDERSEN Slagtermester Møllegade 99 - Skanderborg</p>
<p>RØNDE KURSUS Ronde</p>	<p>Støt kammeraternes hjælpefond A. E. - Valby</p>	<p>HELGE KEINICKE Tomrermester Slagelse</p>
<p>Mere for kronen hos HOKI KØBMANDEN</p>	<p>HYGGE-BO Mellemgade 9 - 5600 Fåborg</p>	<p>VÆRN OM VORE SMUKKE STRANDE! K. A. H.</p>

Dagbogsblade

27/10

Tønder. Bestyrelsen for 4. Maj-Kollegierne i Danmark holdt fredag kongres i Tønder. Et halvt hundrede delegerede med damer deltog. Man drøftede de ensartede regler for kollegierne. Tønderkollegiet er det sidst opførte i Danmark. Om aftenen var der middag på Tønderhus, hvor Danmarks Frihedsfond var vært.

23/11

KZ-ofrene i Ladelund mindet

Ladelund. Ved en enkelt højtidelighed nedlagdes der i går kransene ved gravene over ofre fra koncentrationslejren i Ladelund.

Repræsentanter for Sammenslutningen af tidligere Gestapo-fanger fra Danmark, samt repræsentanter for menigheden og kommunerådet i Ladelund nedlagde kransene. Forinden havde der været en kort sørgegedstjeneste med pastor Harald Richter, Ladelund, som liturg og provst Hans-Egon Petersen, Læk, som prædikant.

Pastor H. Richter oplyser, at det formodentlig er sidste gang, man har gennemført højtideligheden på de dodes søndag. De kommende år henlægges kransenedlæggelsen til folkesørgegedagen.

28/11

Til fordel for invalid KZ-fange

Egernførde. Lørdag den 28. november holdt den evangeliske kirkes ungdomsforbund i Egernførde et velgørenhedsbal. Menighedshjælpens leder, Erhardt, oplyser, at overskuddet fra arrangementet - der opkræves to mark i entré - blev anvendt til hjælp for Zeef Semil, der er alvorligt handicappet siden indespærringen i en nazistisk koncentrationslejr. Hjælpen til Semil ydes som led i den landsomfattende aktion »Wapnirka«.

Musikken til ballet blev leveret af soulbeat-gruppen »Gravel Path«.

8/1

Hvordan døde Viggo Lausten?

Flensborg. En kreds af fremtrædende sydslesvigere har i en skrivelse til folketingets ombudsmand givet udtryk for ønsket om, at landsretssagfører Carl Madsen får adgang til dokumenter fra besættelsestiden i forbindelse med redaktør Viggo Laustens død. Carl Madsen er ved at udarbejde en bog om den tyske besættelse, men han har fået afslag fra justitsministeriet på en anmodning om indsigt i materialet vedrørende Viggo Lausten. Han har derefter klaget til ombudsmanden.

Lrs. Carl Madsen har over for Ritzaus Bureau antydnet, at hans undersøgelser har kritisk sigte. Han siger nemlig, at det er hans hensigt at klarlægge årsagsforholdet omkring Viggo Laustens død, som det danske politi »tjenstvilligt og uden nærmere undersøgelse har attesteret«.

Viggo Lausten var som bekendt medarbejder ved »Flensborg Avis« i Tønder og var tysk statsborger. Umiddelbart efter besættelsen blev han anholdt af det danske politi og udleveret til de tyske myndigheder, der sigtede ham for spionage. Den 2. maj fandt man ham død i sin celle på Kastellet i København. Af dødsattesten fremgår, at han har begået selvmord.

De nærmere omstændigheder er aldrig blevet opklaret trods mange forsøg herpå. Carl Madsen er overbevist om, at tyskerne har dræbt Viggo Lausten, og han vil bevise dette ved studium af hidtil hemmelige dokumenter.

Blandt underskriverne på henvendelsen til ombudsmanden er Niels Bøgh Andersen, K. O. Meyer og Jacob Kronika.

DØDSATTESTEN

Berlingske Tidende fra 14. januar bringer den danske læges dødsattest.

Døds måden: selvmord ved strangulation og overskæring af håndledspulsårerne. Omkring halsen findes en enkel, cirkulær strangulationsfure, afbrudt fortil, hvor der findes smårifter og overfladiske hudafskrabninger. Svarende til begge håndled findes linierede snitsår, ca. 4 cm lange, med overskæring af pulsåre. Mindre rifter omkring snittene.

Dødsårsag: strangulation i forbindelse med pulsoverskæring.

sign. Brocks.

Undertegnede læge har i forbindelse med politikommissær Wolf synet liget af Viggo Lausten.

På bagsiden af dødsattesten er tilføjet: Ved lægens ankomst var døden indtrådt. Afdøde fandtes liggende ved siden af sin seng, hængende i sit slips, som var bundet fast til sengekanten. Ansigtet vendte ind mod sengen, begge pulsårer var overskårne.

24/1

Selvmord

Justitsminister Knud Thstrup og landsretssagfører Carl Madsen er blevet enige om én ting: at den dansksindede tyske statsborger Viggo Lausten, der døde i en celle i Kastellet den 2. maj 1940, efter alt at dømme begik selvmord.

Justitsministeren er kommet til resultatet ved at gennemgå de arkiver i justitsministeriet, som Carl Madsen stadig ikke må få adgang til. Carl Madsen kom for et par dage siden til samme resultat efter at have besøgt en række af Viggo Laustens venner i Sønderjylland.

Af nyt stof oplystes i ministerens erklæring i folketinget den 23. januar, at daværende kriminalkommissær S. Glud, der senere er afgået ved døden, var den, der kaldtes til Kastellet, da liget blev fundet,

at Lausten, en halv time før han blev fundet død i cellen, havde ringet til vagten med ønske om at komme på toiletet, men vagten var optaget af forberedelser til morgenmad.

En påstand om, at Lausten sigtedes for at have afgivet tegninger af befæstningsanlæg, bekræftedes delvis.

<p>ARBEJDERNES FÆLLEBAGERI Køge</p>	<p>LOLLAND FALSTERS KONTORFORSYNING Kirkepladsen - Nykøbing Falster</p>	<p>ESTHER HJORTH Manufaktur Fjellerup pr. Tranehuse</p>
<p>TOPPENBERG'S MASKINFABRIK Aalborg</p>	<p>STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFOND A. E. - Valby</p>	<p>FRYDENLUND BYGGEFORRETNING Haslevvej 5 - Rønne</p>
<p>POUL PEDERSEN Skotoj Bredgade - Kolind</p>	<p>Den Danske Landmandsbank Gothersgade 18 - Fredericia</p>	<p>W. MANNICHE'S EFTF. Tobaksfabrik Roskilde</p>
<p>RØRBÆK SKO Søndergade 64 - Frederikshavn</p>	<p>HILL HOUSE Vaskeri Allerød</p>	<p>GENEGA MØBELFORRETNING Herning</p>
<p>CHR. HØEGH Tomrermester Silkeborg</p>	<p>P. JUL NIELSEN Århus</p>	<p>NIELS ISAKSEN Herreekvipering Østergade 4 - Faaborg</p>
<p>SV. AA. AAKJÆR Rødning</p>	<p>E. EILERTSEN Struer</p>	<p>J. GOTFRED JENSEN A/S Vårmlandsgade 3 - Århus</p>
<p>CONTINENTAL VIN-IMPORT Grønnegade 5 - Vejle</p>	<p>UDBYE'S BOGTRYKKERI Staldgårdsgade 38 - Vejle</p>	<p>CLEMENTS TRYKKERIET Kystvej 37 - Århus</p>
<p>HANS OUTZEN'S MØBELFABRIK Tønder</p>	<p>FAXE BIO</p>	<p>K. HAGEN's FJEDERFABRIK A/S Dronning Olgasvej 23 København F</p>
<p>L. DAMGAARD NIELSEN A/S Konfektionsfabrik Nygade 1 - Silkeborg</p>	<p>DANSK PATENT KONTOR A/S</p>	<p>NIELS OLSEN Malermester Banevej 38 - Sorø</p>
<p>CHR. RABECH & SON Smedemestre Brande</p>	<p>J. RUBY Købmand Holmegade 30 - Ulfborg</p>	<p>Th. Hj. Jensen Middelfart</p>

<p>K. LINDSCHOUW Advokat Skt. Knudsgade 1 - Ringsted</p>	<p>B.P. i Centrum Vask - Smøring - Olieskift 1. kl. betjening Bredgade - Kolding Tlf. 52 28 70</p>
<p>RIBE LYSTRYK Lystryk af enhver art Giørtzvej 4 - Ribe</p>	<p>A/S VESTFYNS ELFORSYNING Assens</p>
<p>ALFRED KRABBENHØFT A/S Murermester - Entreprenør Strandby Kirkevej 303 Esbjerg</p>	<p><i>Ejnar Jeppesen</i> Thomsensvej 10 - Vejle Tagdækning og broisolering</p>
<p>J. M. BIRKING & CO. Gummivarefabrik A/S Kirkebjerg Allé 31 - Vanløse</p>	<p>JOH. de NEERGAARD Førslev Gods</p>
<p>R. FREINSILBER Randers</p>	<p>JENS ROHDE Tømrermester Chr. X's Vej 62 - Viby J.</p>
<p>STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFOND! V. P. T. L.</p>	<p>SCANBOILER HERNING</p>
<p>LYNGBYGAARD Boeslunde</p>	<p>SV. O. NYGAARD Varde</p>
<p>GÅ TIL TANDLÆGEN 2 GANGE OM ÅRET! T. F. L. B.</p>	<p>Herreskrædderi FREM A. PRUDINSKY Blågårdsgade 5 - København N Tlf. 39 83 57</p>
<p>RUDERSDAL AUTO-SERVO Kongevej 120 - Holte</p>	<p>Benzin & Alkohol en dårlig cocktail C.R.S.</p>
<p>FREDE BUUR-ANDERSEN Tømrermester Th. Nielsensgade 25 - Herning</p>	<p>P. JACOBSEN Roskilde</p>

<p>D. A. S. F. Skagen</p>	<p>LINDE TRYK Vesterbro Torv 1-3 - Århus</p>	<p>JOHS. Christensen VEJLE STØBEGODS ST.VOLDGADE 6. RANDERS TLF. 428811 </p>
<p>EINAR RASMUSSEN & SØN Bogtrykkeri Sjællandsgade 55 - Fredericia</p>	<p>PALLISBJERG Ulfborg</p>	<p>ESTRID NIELSEN Kaffe- og teforretning Nr. Alslev</p>
<p>JACOB H. THIMSEN Slagtermester Padborg</p>	<p>RINGKØBING AUTOMOBILFORRETNING A/S Herningvej 46 - Ringkøbing</p>	<p>OSKAR H. ANDERSEN Autoopretning Holbækvej 106 - Roskilde Axel Petersen's Eftf.</p>
<p>ALFRED NEJSUM Aut. VW-forhandler Østergade 40 - Øster-Vrå</p>	<p>CARL C. BIEHL Bogtrykkeri Slotsgade 15 - Gråsten</p>	<p>J. E. HANSEN Bogbinderi Montanagade 6 - Århus</p>
<p>S. MØLLGAARD Ruds-Vedby</p>	<p>TEKSTILARBEJDERNES FAGFORENING Ikast</p>	<p>ÆRTHØJ JENSEN & MØLHOLM Møbelfabrik Herning</p>
<p>SV. ZINK CHRISTENSEN Aut. installatør Bording st.</p>	<p>SAHA</p>	<p>NORDLAND & STENTEBJERG Revisionsfirma Esbjerg</p>
<p> Uhm...fjerkræs</p>	<p>GURRE KØBMANDSHANDEL</p>	<p>GRENAA BOGTRYKKERI Storegade 37 - Grenå</p>
<p>GRAABRØDRE FARVEHANDEL Jernbanegade 6 - Odense</p>	<p>Gå i kirkel A. H. H.</p>	<p>HOLGER NICOLAISEN A/S Suhrsgade 19 - Maribo</p>
<p>P. ANDERSEN Malermester Århus</p>	<p>JOHS. M. PEDERSEN Købmand Aabenraa</p>	<p>H. SVENDSEN Slagtermester Faxe Ladeplads</p>
<p>LUNO MØBLER Volden 6 - Århus</p>	<p>A. HONORE & SØN Andrupsgade 2 - Lemvig</p>	<p>HELGE HEINICKE Tømrermester Slagelse</p>

<p>TOMMERUP'S BOGTRYKKERI Stege</p>	<p>KJELLERUP KAROSSERIFABRIK Kjellerup</p>	<p>JOHS. Christensen VEJLE STØBEGODS ST.VOLDGADE 6. RANDERS</p> <p>TLF. 428811</p>
<p>STANGEBYE & HANSEN Hammerensgade 3</p>	<p>SAGFØRERAUKTIONERNE I ÅRHUS</p>	<p>VÆRN OM NATUREN! H. T. R.</p>
<p>Hilsen fra KØGE KOMMUNE</p>	<p>SAHA</p>	<p>ARBEJDERNES FÆLLEBAGERI Køge</p>
<p>S. MØLLEGAARD Ruds-Vedby</p>	<p>A. K. JENSEN Murermester Nygade 38, Aakirkeby</p>	<p>RINGKØBING AUTOMOBILFORRETNING A/S Herningvej 46 - Ringkøbing</p>
<p>Dansk Skovforening</p>	<p>JYSK RULLEGARDINFABRIK A/S Vejle</p>	<p>KLOSTER MØLLE Pap- og træmassefabrik Voerladegaard pr. Skanderborg</p>
<p>CARL C. BIEHL Bogtrykkeri Slotsgade 15 - Gråsten</p>	<p>VÆRN OM NATUREN! E. A. F.</p>	<p>H. JENSEN Vejle</p>
<p>VALD. RASMUSSEN Smedemester Hornslet</p>	<p>O. SANDBERG København N</p>	<p>H. C. Jørgensen LUNDERSKOV</p>
<p>ALFRED NEJSUM Aut. VW-forhandler Øster-Vraa</p>	<p>KNUD FR. NIELSEN Hovedgade 41 — Brabrand</p>	<p>N. N. MØLLER & SØN A/S I. P. Nielsensvej 5 - Ringkøbing</p>
<p>I. CANTOR A/S Nørre Voldgade 82 - K</p>	<p>S. B. V. VAREHUSET A/S Ryesgade 18 — Aarhus</p>	<p>G. RAUPACH Købmand Odder</p>
<p>ERIC OLSEN & CO. Speditor Østergade 14 - Randers</p>	<p>ASSERBOHUS KOSTSKOLE Liseleje pr. Frederiksværk</p>	<p>IB SØRENSEN Malermester Koføed Anchersvej 4 Espergærde</p>

<p>SPAREKASSEN FOR HIRTSHALS & OMEGN</p>	<p>OLIEFYRINGSANLÆG Jeff A. Andersen's Eftf. Hovedgade 28 - Hørsholm Varmetekniske installationer</p>	<p>J. H. MØLLER Århus</p>
<p>BRDR. RASMUSSEN Maskinfabrik Helsingforsgade 14 - Århus</p>	<p>Den Danske Landmandsbank Gothersgade 18 - Fredericia</p>	<p>UDBYE'S BOGTRYKKERI Vejle</p>
<p>Dansk Skovforening</p>	<p>DALBY BAGERI Dalby pr. Haslev</p>	<p>GÅ I KIRKE!</p>
<p>NORDISK VENTILATOR CO. A/S Næstved</p>	<p>CHR. RABECH & SØN Smedemestre Brande</p>	<p>E. HANSEN København</p>
<p>MALERNES FAGFORENING København</p>	<p>HILL HOUSE VASKERI Allerød</p>	<p>ARBEJDERNES FÆLLESBAGERI Køge</p>
<p>ODENSE SEGLMÆRKEFABRIK A/S</p>	<p>Støt kampen mod kræften! P. V. E. K.</p>	<p>N. DUE PETERSEN & KRYGER Gaasetorvet - Svendborg</p>
<p>VÆRN OM NATUREN! H. C. J. L.</p>	<p>POUL KRISTENSEN Bogtrykkeri Østergade 8 - Herning</p>	<p>SPAREKASSEN BORNHOLM Aakirkeby</p>
<p>SHAUMANN'S BOGTRYKKERI Smedegade 62 - 8700 Horsens</p>	<p>RINGKØBING AUTOMOBILFORRETNING A/S Herningvej 46 - Ringkøbing</p>	<p>STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFOND A. E. - Valby</p>
<p>NYKØBING S. TRÆLASTHANDEL 4500 Nykøbing Sj.</p>	<p>ALLERT F.</p>	<p>N. N. MØLLER & SØN A/S I. P. Niensensvej 5 Ringkøbing</p>
<p>N. THINGGÅRD Stjerneholmsgade 36 - 8700 Horsens</p>	<p>VÆRN OM NATUREN! V. V. M. H.</p>	<p>KNUD LOUS St. Kongensgade 110E København K</p>

Det er kun en ansjos, der hviler på sine laurbær

Besøg hos Alminde-Viufs sognepræst gennem 43 år, den bornholmske amtmands søn, militærnægter og Gestapo-fange, Jørgen Koefoed.

- ved Johs. Rasmussen

Tirsdag den 29. september fyldte sognepræsten i Alminde-Viuf ved Kolding, Jørgen Koefoed, 70 år, og dermed sluttede en præstegerning, sikkert enestående i vor tid, men egentlig ikke for de sogne, hvor han var præst. For der har man gerne haft sine præster længe.

Det enestående består i, at Jørgen Koefoed aldrig har været præst andre steder end i Alminde-Viuf, det vil sige siden 1927.

Om han og hustruen, Ellinor Topsøe Jensen, som hun er født, tør altså med rette siges, at de er blevet et med deres sogne. Når afskedens time nu uigenkaldeligt har slået, er det da heller ikke langt væk, de er flyttet, bare til Alpedalen i Kolding, hvor de er rykket ind i eget hus den 6. oktober.

Jørgen Koefoed er søn af mangeårig amtmand på Bornholm, Ove Christopher Høegh-Guldberg Koefoed, som dog de to sidste leve- og amtmandsår måtte søge blidere græsgange, nemlig embedet i Svendborg.

Amtmandsslægten er, som navnet antyder, af bornholmsk rod og kan føres sine 300 år tilbage på klippeøen, dog at bemærke, at amtmandsgrenen ikke havde haft nærmere berøring med fødeøen i mangfoldige år, før O. C. H.-G. Koefoed blev amtmand der. Han var kendt som en slagfærdig mand med knappe, rammende bemærkninger til de mange embedssager, der havde deres gang over hans arbejdsbord.

En tid var han også formand for Bornholms Turistforening, og fra den tid husker man endnu i indviede kredse det telegram, han sendte til jubilæet i Turistforeningen for Danmark på et tidspunkt, hvor han ikke selv kunne

være til stede: - Det er kun en ansjos, der hviler på sine laurbær.

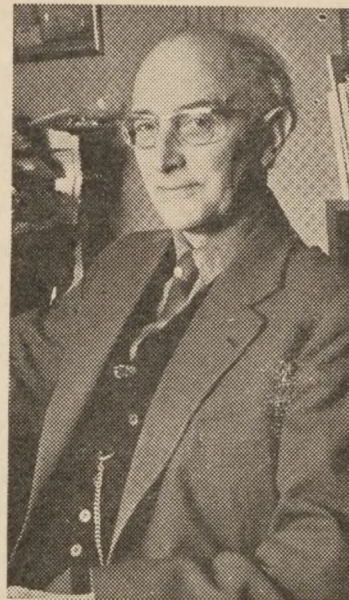
Endnu skal frå slægtstavlen blot nævnes, at pastor Koefoed er to gange i familie med hin berømte statsminister Ove Høegh-Guldberg.

Jørgen Koefoed er student fra Frederiksberg 1918 og blev cand. theol 1926. I ungdoms- og studietiden var han stærkt optaget af Bjergprædikenen, og derfor blev han militærnægter, men faderen greb ind og puffede lidt til sagens akter, så det officielt blev til kassation. En anden udvej havde måske været et frinummer. I hvert fald skandalen, som det i hine tider under visse forhold kunne tage sig ud som - blev undgået.

Anholdt af Gestapo

Siden, mange år efter under besættelsen, fik Koefoed øjnene op for, at sandheden ikke altid er én. Han lod sig i 1943 opstille som folketingskandidat i Kolding-kredsen for Dansk Samling. Han skjulte jernbanesabotører og rakte en hånd med i modstandsarbejdet, hvor der var brug for det. Valdemarsdag - 15. juni 1944 - kl. 5 morgen blev Jørgen Koefoed anholdt i sit hjem af Gestapo, som i øvrigt alle Dansk Samlings folketingskandidater, hvis tyskerne ellers kunne finde dem.

Det var en tysk patrulje fra Fredericia, der mødte op. Med sig havde de en dansker, og overfor ham kunne Koefoed ikke dy sig, men gav manden det glatte lag. Inden man drog af, nåede Koefoed dog at spise morgenmad med hustruen og at synges en morgensang sammen med hende, som han havde for skik. Han blev installeret på Staldgården ved Koldinghus, dengang det berygtede sydjyske Gestapo-hovedkvar-

Jørgen Koefoed

ter. Her traf han f.eks. sammen med en kendt Dansk Samling-mand som skoleinspektør Viggo Aidt, Fredericia. En måned efter gik turen til Horserød, og endnu en måned senere til Frøslev, hvor Koefoed var fange i hele lejrens levetid, nemlig fra 13. august 1944 til kapitulationen. Turen fra Horserød, rettere fra København, til Frøslev, d.v.s. Flensborg havn, foregik med et lille hollandsk fartøj. Frihedsbevægelsen havde haft i tankerne at borde skibet og sejle fanger til friheden i Sverige. Men den båd, der først var tænkt på, en færge, blev i mellemtiden sprængt i luften, og planerne herefter helt ændret.

En tid sad der vel 15 danske præster som fanger i Frøslev, og af læger var der endnu langt flere blandt fangerne. Fra Frøslev-tiden mindes Koefoed bl.a. et »konvent« i kinesisk, ledet af den kendte Tønder-præst, Hans Magle, der i sin ungdom havde været dansk missionær i Kino. En anden arbejds-kreds, også ledet af pastor Magle, prøveoversatte Pauli breve. Et tredje »konvent« prøveoversatte af bibelen fra latin til dansk, og det var skrækelige teologiske spidsfindigheder, som undertiden blev sluppet løs mellem de sprogligt mest nøjeregnende og teologisk mest yderligtgående, husker pastor Koefoed. I det lærde kollegium, hvor man oversatte fra latin til dansk, sad bl. a. også en jurist, daværende dommer i Her-

ning, Knud Thestrup, siden kendt konservativ politiker og nu justitsminister, også en god dansk mand og KZ-fange. Og man kunne nævne den sønderjyske præst Sigfred Rishøjgaard, en frimodig mand med et stort »synderegister« i forhold til besættelsesmagten. Han kom dog også på de berygtede jernbanetransporter, »Himmelfarterne« landet rundt, en slags gidsel, så modstandsbevægelsen lod de tyske troppe- og ammunitionstog være, hvor der sad sådanne danske fanger. Han endte i Neuengamme. Efter krigen gik han over til den katolske tro. Og der var Kors-hærspræsten, den senere biskop over Lolland-Falster, Haldor Hald, dengang ung præst i Vejle.

Endelig kan nævnes en præsteskikkelse som A. W. Quistgaard, der i dag havde været 89, hvis han havde levet. Han var fra Sønderjylland, og han og en medfange fra hjemsoget, gik tro- ligt hver lørdag aften og rev »præste- gårdsrivning« foran den barak, hvor de boede. En hjemlig skik som optakt til søndagens gudstjeneste.

Luftmeldetjenesten

Naturligvis er det i tidens løb blevet til diverse tillidshverv og interesser i de 43 år. Koefoed har været præst mellem Vejle og Kolding, og hvor han altså kun har været fraværende i det års tid, han var tyskernes fange, og så i sine ferier. Han tiltrådte 30. oktober 1927 og fratrådte den 30. september 1970.

Han var mange år skolekommissions- formand, den slags var sognepræsten jo før i tiden »født« formand for. I Den frivillige Luftmeldetjeneste, der siden blev en ren statsinstitution under hjem- meværnet, og hvor major Vølver, Kol- ding, er hans chef, har han altid følt sig godt hjemme. Sjovt nok, at den gamle militærnægter skulle ende som løjtnant af 2. grad i luftmeldetjenesten, flyver- hjemmevernet eller hvad man nu vil kalde det, og at han skulle modtage den kongelige fortjenstmedalje for god tje- neste her. Nogle år sad han i Øster- landsmissionens distriksudvalg, og i frimurerlogen Sct. Jørgen i Kolding –

der er det med dragen og hans eget navn Jørgen igen – er han et skattet medlem, mange år også »embeds- mand«.

Derimod er han ikke meget for at gøre sin præstegering op i tørre tal. Her har han det ikke som en af Jyllands kendte præster og foredragsholdere i mange år, E. Bjørnbak i Randers, der til sin dødsdag kunne sige, hvor mange barnedåb, konfirmationer, vielser og begravelser, han havde haft. Og det var i hans lange omskiftelige liv tusinder og atter tusinder. Koefoed har siddet i et par beskedne landsogne, hvor tal- lene må være anderledes lave, men – som sagt – hvad er tal, mener han.

Fra ungdommen husker han, hvordan en afholdt provst i Rønne skulle gå af og blev hyldet i mange lovord. En af festtalerne opholdt sig bl.a. ved, at stil- lede man kisterne fra alle de begravel- ser, som provst N. N. i tidens løb havde medvirket ved, ved siden af hin- anden, så ville de danne en lang række og nå fra Rønnes hovedkirke til anneks- kirken i Knudsker, måske et par kilo- meter. Og i hvert fald næppe nogen synderlig hyggelig tanke.

»Til evig tid«

En ejendommelighed ved embedet i Al- minde-Viuf har altså været, at man kun sjældent har skiftet sognepræst. Oprindeligt var kapellanen i Kolding (som også kun havde et sogn altså), tillige sognepræst i Alminde. Og Viuf hørte under Herslev sogn. Denne ord- ning var, som det hed i kundgørelsen, »indstiftet til evig tid«, men i 1859 holdt det op med »evigheden«, og man dannede pastoratet Alminde-Viuf.

Kammeraternes Hjælpefond

er raske kammeraters hilsen
til de syge

De erhvervshæmmede

BESTYRELSESLISTE

Landsledelsen

Landsformand Alberti Hansen, Arildsgård 41, 2700 Brønshøj, tlf. Bella 3162.

Næstformand Kai Wadsbach Petersen, Guld- bergshave 29, 2200 København N., tlf. 39 77 27.

Sekretær Arne Hedegård Rasmussen, Brede- grund 19, 2300 København S.

Kasserer Alfred Bertelsen, Tøjborgvej 76, 8200 Århus N.

Københavns afd.

Formand Alberti Hansen, Arildsgård 41, 2700 Brønshøj, tlf. Bella 3162.

Næstformand Aksel Andersen, Camilla Niel- sensvej 28, 2000 København F., tlf. 71 19 79.

Sekretær Kai Wadsbach Petersen, Guldbergs- have 29, 2200 København N., tlf. 39 77 27.

Kasserer Hefty Jensen, Hillerødsgade 40, 2200 København N., tlf. 34 80 91.

Det sociale Udvalg

Alfred Senn, Rylemosen 11, 2600 Glostrup, tlf. 45 02 60.

Arne Sneedevig Jensen, Sdr. Boulevard 132, 1720 København V., tlf. 21 50 43.

Protokolfører

Hemming Theisen, St. Strandstræde 10, 1255 København K., tlf. Palæ 8717.

Det sociale Udvalg træffes mandag kl. 19-21 i Admiral Gjeddes Gård, St. Kannikestræde 10, tlf. Byen 5160.

Århus afd.

Formand Alfred Bertelsen, Trøjborgvej 76, 8200 Århus N., tlf. (06) 16 63 18.

Næstformand Holger Nielsen, Fuglesangallé 105, 8210 Århus V., tlf. (06) 16 57 72.

Kasserer Petro Hansen, Illerupvej 14, 8200 Århus N., tlf. (06) 16 27 78.

Sekretær Anna Strunge, Otto Rudsgade 39, 8200 Århus N., tlf. (06) 16 98 12.

Alborg afd.

Formand Kaj Kjelstrup, Mozartsvej 24, Frejlev, 9000 Ålborg.

Kasserer Charles Christensen, Lollandsgade 31, 9000 Ålborg.

Esbjerg afd.

Formand Halvor Thomassen, Torvegade 159, 6700 Esbjerg.

Kasserer Sigfred Jensen, Nørrebrogade 90, 6700 Esbjerg.

Sekretær A. Okholm, Norgesgade 59, 6700 Esbjerg.

Odense afd.

Formand Alf Møller, Schybergsvej 35, 4., 5000 Odense, tlf. 11 80 38.

Sekretær Petra Petersen, Rødegårdsvej 59, 5000 Odense, tlf. (09) 12 97 47.

Kasserer Alfred Lunde, Mågevej 8, 5000 Odense.

Hillerød afd.

Formand Tonny Hansen, Gadevangsvej 97, 3400 Hillerød, tlf. (03) 26 11 63.

Sekretær Ove Laursen, Dyssekilde, Ganløse Bund, 2760 Måløv, tlf. (03) 18 30 46.